

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Puumalan kalatalousalueen ajankohtaiset - Vaelluskalat & Oma kala

Teemu Hentinen, johtava kalatalousasiantuntija POSELY

Puumala 22.11.2024

Sisältö

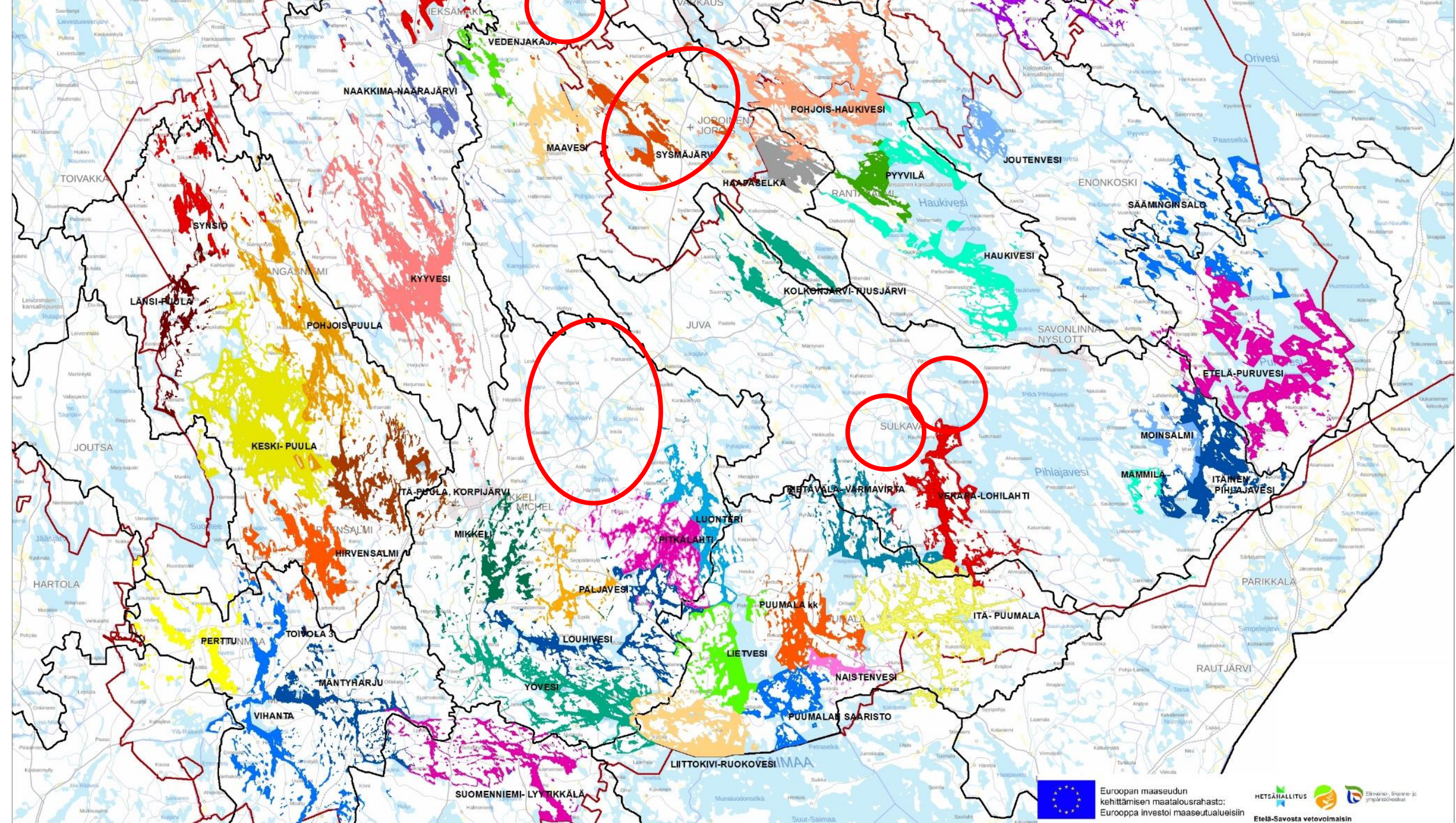
- Osakaskuntien yhdistämiset päättyvät hankkeiden avustamana
- Vuoksen vaelluskalojen tila ja tulevaisuus
 - **Saimaannieriä**
 - Pääalueet Kuolimo, Luonteri, Ruokovesi ja Yövesi
 - **Järvitaimen**
 - Vuoksen yleiskanta & Heinävedenreitin kanta
 - **Järvilohi**
 - Pielisjoki - Saimaa hoitoalue
 - Lieksanjoki – Pielinen hoitoalue

Tuloksia yhdistämishankkeista

- Osakaskuntia on lakkautunut noin 1 000 kpl 10 vuoden aikana.
- Syntynyt laajoja osakaskuntia 40 kpl ja 250 000 ha.
- Uusien osakaskuntien keskimääräinen koko n. 6 000 ha.
- Olli Räsänen ja Pirjo Alkiomaa jäävät eläkkeelle kevättalvella 2025, uusia hankkeita ei käynnistetä sen jälkeen ELY:n & Metsähallituksen toimesta.

Iso kiitos kaikille asiaan vaikuttaneille!

Vuoksen vaelluskalojen tila ja tulevaisuus

- Saimaannieriä, saimaannieriän seurantaryhmä on toiminut 8 v
- Järvitaimen, ei ohjausryhmää tai lajin koordinaatioryhmää !
- Järvilohi, järvilohen työryhmä on toiminut 5 v
- Laajapohjainen vesihomeverkosto on toiminut 2 vuotta

Äärimmäisen uhanalainen saimaannieriä

Äärimmäisen uhanalainen saimaannieriä

- Saimaannieriä: Laajapohjainen nieriäkannan seurantaryhmä on koordinoinut 8 vuotta lajin hoitotoimia ja tutkimusta.
 - ***” Toteutetaan hoito-ohjelman tavoitteita olemassa olevilla resursseilla ja hankkeilla”. Seurantaryhmän toiminta on erityisen tärkeää!***
 - Hankkeilla on saatu lisäresursseja ja toimenpideohjelman tavoitteet etenevät.
 - Tutkimus- ja seurantahankkeita sekä viranomaisten päätöksiä on valmisteltu seurantaryhmässä ja neuvottelemalla vesialueen omistajien kanssa.
 - **Perustettu 5 nieriäkannan suojelualueita**
 - Yöveden Lehtisenselkä **363 ha**, 1.5.2024 alkaen.
 - Ruokoveden keskiallas **405 ha**, 1.5.2024 alkaen.
 - Luonterin rauhoitusalue **274 ha**, uusittu 1.3.2024
 - Kuolimon isoselän rauhoitusalue **1 000 ha**, uusittu päätös 2023.
 - Kuolimon Morruuvuorenselän rauhoitusalue **361 ha**, 2023 alkaen.

Yövedellä elää sittenkin alkuperäinen saimaannieriän kanta

Julkaistu 18.7.2024

- Oletettiin, että saimaannieriä olisi kuollut läntiseltä Saimaalta sukupuuttoon, ja että se olisi palautettu Kuolimon saimaannieriöistä saaduista sukutuotteista tehdyillä istutuksilla.
- Tuoreiden tutkimusten perusteella Yövedellä on alkuperäinen nieriäpopulaatio.
- Uutinen vahvistaa käsitystä, että uhanalainen saimaannieriä voidaan pelastaa paikallisesti tehdyillä kalastusrajoituksilla.

< Saimaannieriöitä aletaan seurata lähettimillä

8.11.2024

Äärimmäisen uhanalaisten saimaannieriöiden liikkeitä seurataan jatkossa akustisten telemetrialaitteiden avulla Saimaalla ja Kuolimolla. Metsähallituksen Pro Saimaannieriä -hanke sai merkittyä lähettimillä 17 yksilöä. Vesistöön asennetut vastaanotinlaitteet keräävät tietoa kalojen liikkeistä kahden kolmen vuoden ajan.

Nieriöitä merkittiin Luonterilla, Yövedellä ja Ruokovedellä. Syksyn 2024 aikana onnistuttiin merkitsemään 17 nieriää lähetinlaitteilla. Tietoa kerääviä vastaanotinlaitteita asennettiin Saimaalle 10 kappaletta, ja ne on merkitty maastoon näkyvin lipuin, josta löytyvät hankkeen yhteystiedot. Vastaanottimet on sijoitettu niin, ettei niistä aiheudu merkittävää haittaa vesiliikenteelle tai muulle virkistystoiminnalle.

Saimaannieriä pelastunee ja tulevaisuus näyttää valoisalle!

Rauhoitusalueet (5 kpl), todennäköisesti:

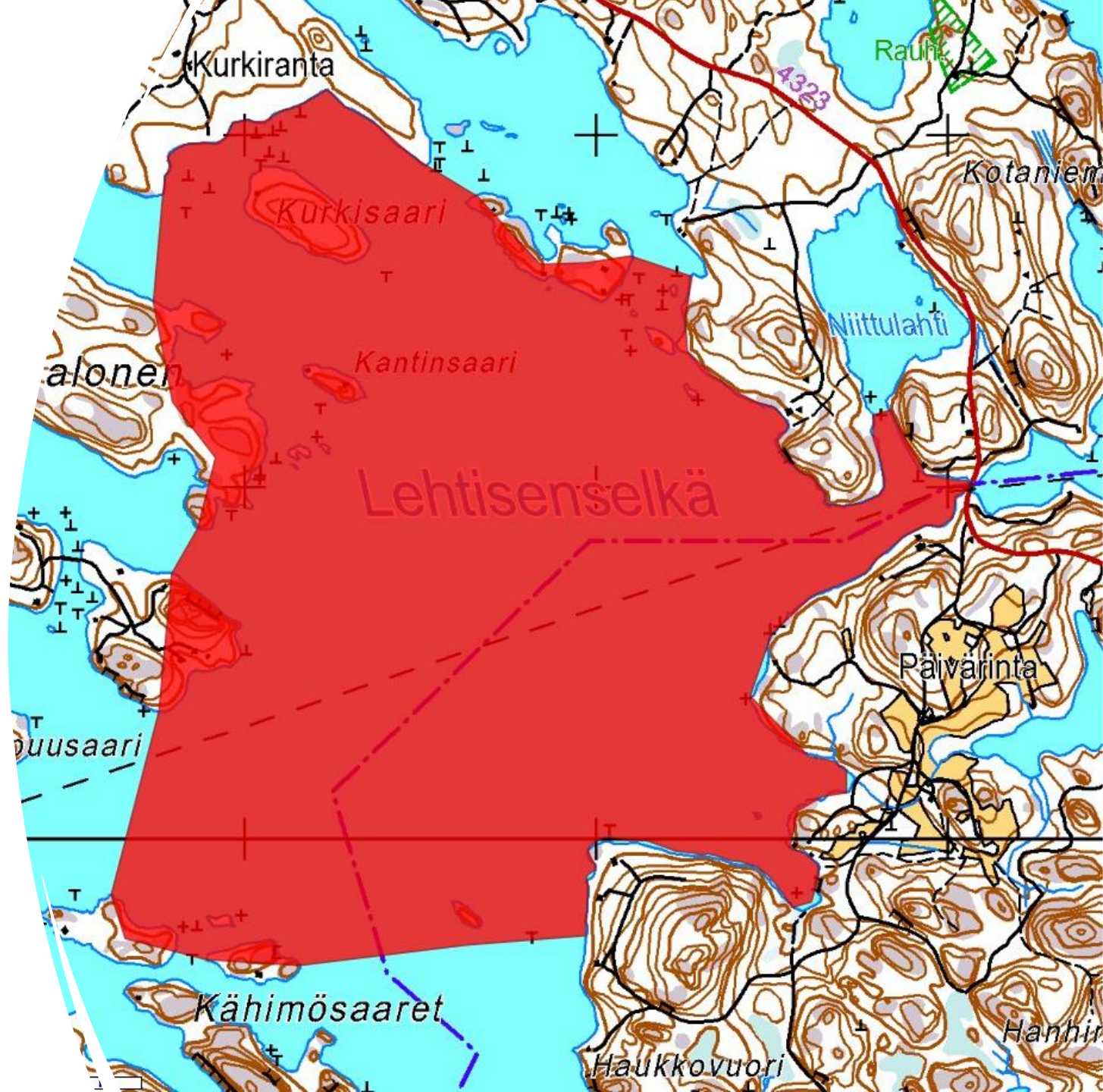
- Turvaavat luonnossa nieriäkannan säilymisen ja uusiutumisen luonnollisesti.
- Luonnossa esiintyvät nieriäkannat varmistanevat viljelykannan uudistamisen.
- Emokaloja saadaan tarvittaessa.

Viljelyssä olevat nieriäkannat vahvistuvat lähivuosina ja poikasten tuottamismahdollisuudet kasvavat.

Yövesi 1.5.2024 alkaen

- Alueen koko 363 ha
- Kalastus on kielletty ympärivuotisesti, lukuun ottamatta ongintaa, heittokalastusta, katiska- ja rysäkalastusta sekä rantanuottausta. Lisäksi jääpeitteisenä aikana on sallittu pilkkiminen.

Ruokovesi 1.5.2024 alkaen

- Alueen koko 405 ha
- Kalastus on kielletty ympärivuotisesti, lukuun ottamatta ongintaa, heittokalastusta, katiska- ja rysäkalastusta sekä rantanuottausta. Lisäksi jääpeitteisenä aikana on sallittu pilkkiminen.

Emokalapyynti 2024

- Pyyntivesistöinä Ruokovesi ja Yövesi sekä Tammovesi
- Paunetteja 8 kpl, pyyntiaika noin 2 viikkoa.
- Pro saimaannieriä –hanke rahoitti ja kaupallinen kalastaja toteutti pyynnin sopimukseen perustuen.
- Sopimus myös osakaskuntien, metsähallituksen ja Luken välillä.

Emokalapyynti 2024

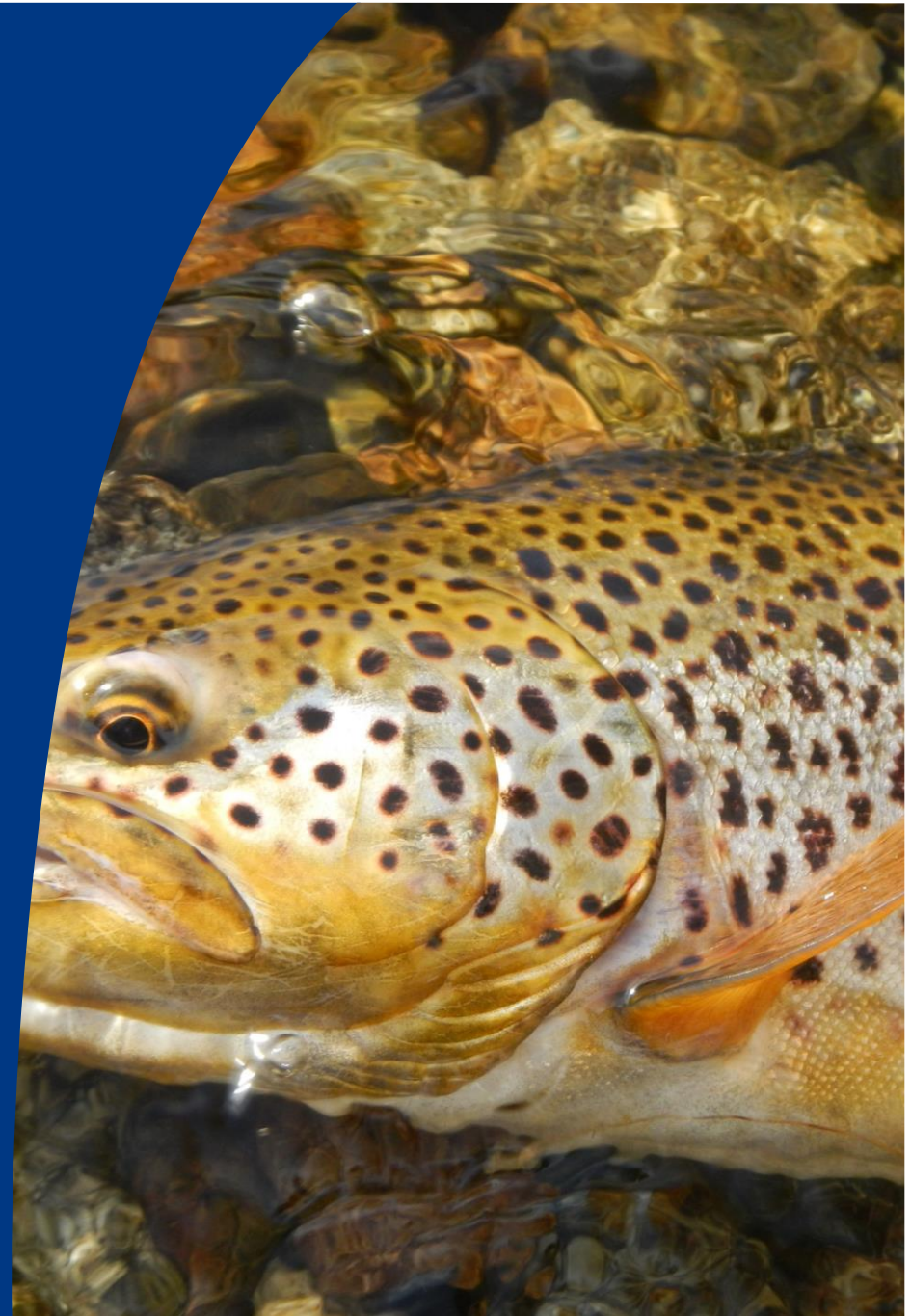
- Emokalapyynti onnistui loistavasti ja pyynti lopetettiin 40 nieriän jälkeen.
- Luonnonlisääntyminen turvattu emokalapyynnistä huolimatta, rysiä vain rajoitetulla alueella. Emokalapyynnin toteutukseen on löydetty toimiva malli, mitä voidaan tulevaisuudessa käyttää.
- Yövesi 31 nieriää
 - Kokojakauma 52-76 cm
- Tammovesi 1 nieriä
 - 56 cm
- Ruokovesi 8 nieriää
 - Kokojakauma 41-78 cm

Jos saimaannieriän määrät kasvavat luonnossa, mitä sen jälkeen?

- Saimaannieriän poikasia on saatavilla runsaasti istutuksiin 3-5 vuoden päästä!
- Aluksi tarvitaan tietoa lajin levinneisyydestä, emokalojen määrästä ja suojelutoimien tehokkuudesta.
 - Oma kala sovelluksen nieriähavainnot erittäin tärkeitä Puumalan – Mikkeli-Luonteri kalatalousalueilla.
 - Nieriähavaintojen ilmoittaminen tulisi olemaan kalatalousalueen ja osakaskuntien kalaseurannan tärkein asia, hyödyttää kalastajia!!
 - Tietojen ilmoittaminen 2025 alkaen on pakollista, saimaannieriän osalta.
 - Noin 5 vuoden päästä on välitarkistuksen paikka, voidaanko saimaannieriän täysrauhhoitus purkaa ja asettaa esimerkiksi 70 cm alin pyyntimitta?
 - Kaikki on riippuvaista saatavasta tiedosta vuosina 2025-2030.

Erittäin uhanalainen järvitaimen

Erittäin uhanalainen järvitaimen

- Vuoksen vesistöalueen järvitaimenkantojen toimenpideohjelmaa päivitetään parhaillaan.
 - Käsitellään Vuoksen eteläisessä kalatalouden yhteistyöryhmässä.
- Vuoksen alueella suurista reittivesistä on vapaana vain Heinävedenreitti, Palokkia lukuun ottamatta.
 - **Heinävedenreitin arvokas taimenkanta on jäljellä, mutta kanta on liian heikko, vähäinen.**
- Muut suuret reittivesistöt on rakennettu vesivoiman käyttöön ja koskialueet menetetty suurelta osin.
- Vuoksen järvitaimenen tila ei ole parantunut, päinvastoin.

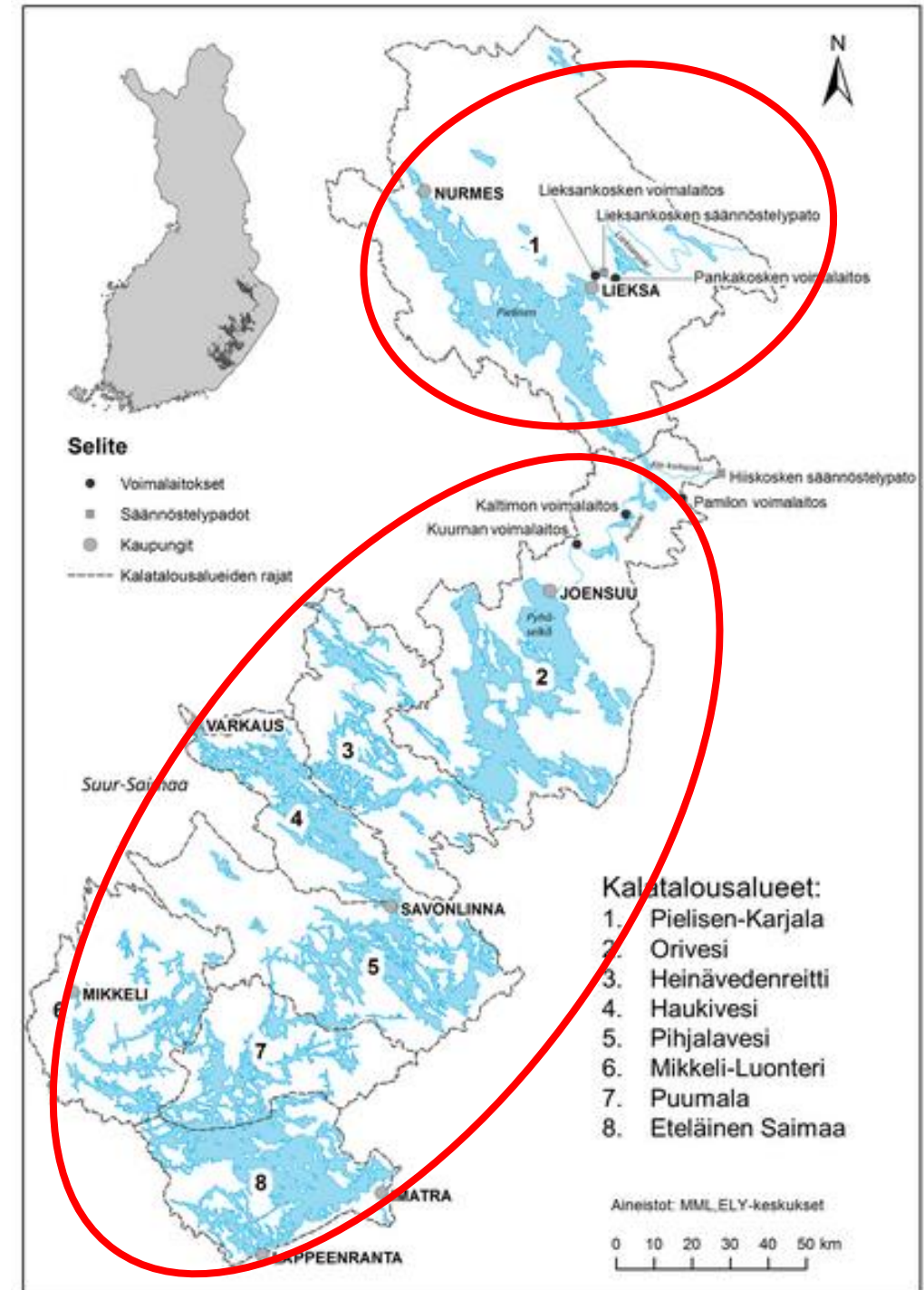

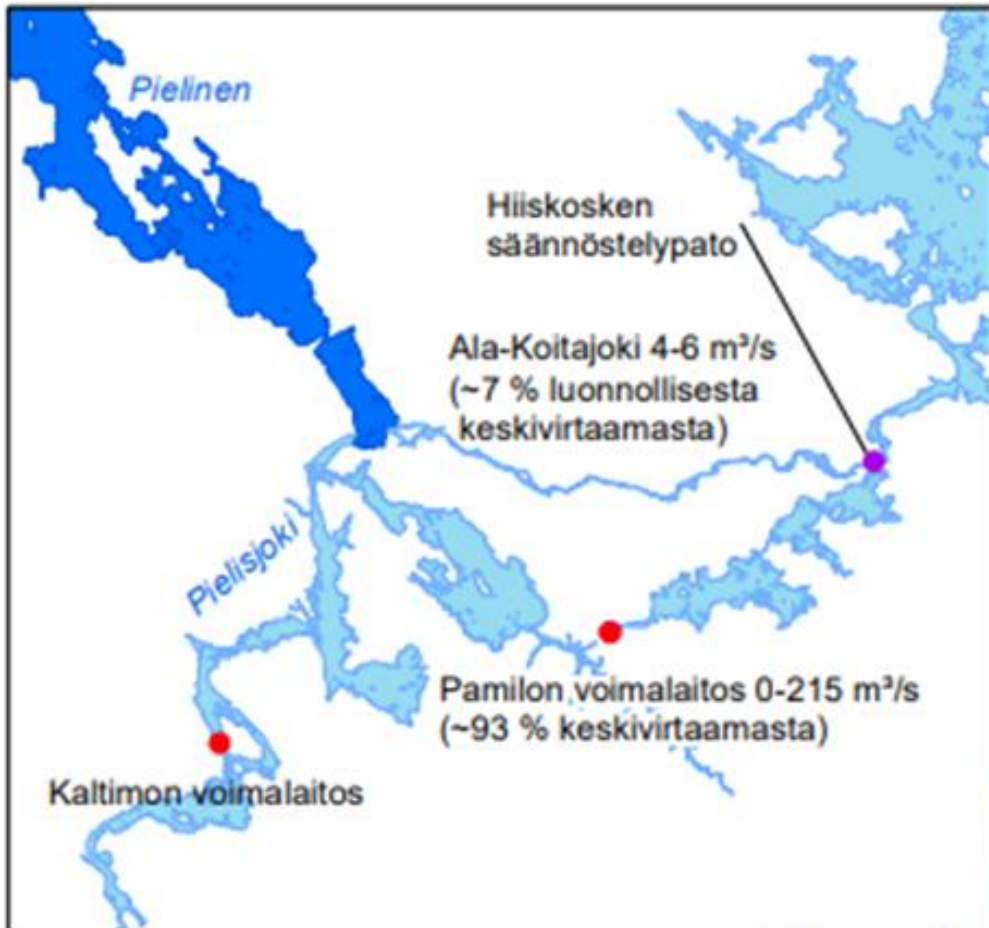
Äärimmäisen uhanalainen järvilohi

Järvilohen hoitoalueet

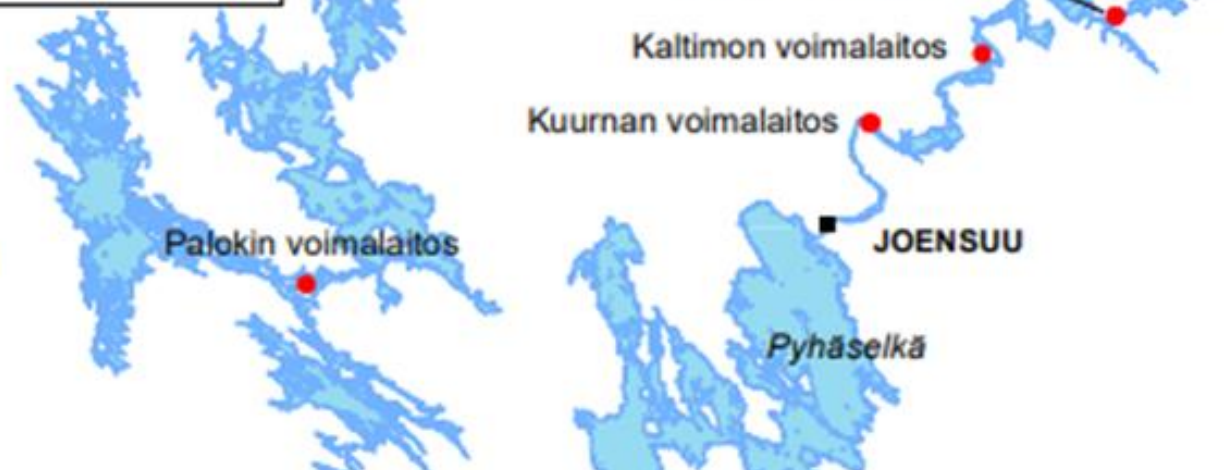
- Lieksanjoki - Pielinen
 - 2 voimalaitosta, koskialueita paljon ja kunnostettavaa
- Ala-Koitajoki – Pielisjoki – Saimaa
 - 3 voimalaitosta ja pudotuskorkeus voimataloudessa.
 - Koskialueita kunnostettavissa lähinnä vain Ala-Koitajoessa, luonnoton virtaama

Hoitoalueet

- Pielinen - Lieksanjoki
- Ala-Koitaajoki - Pielisjoki - Saimaa
- Voimalaitos
- Säännöstelypato

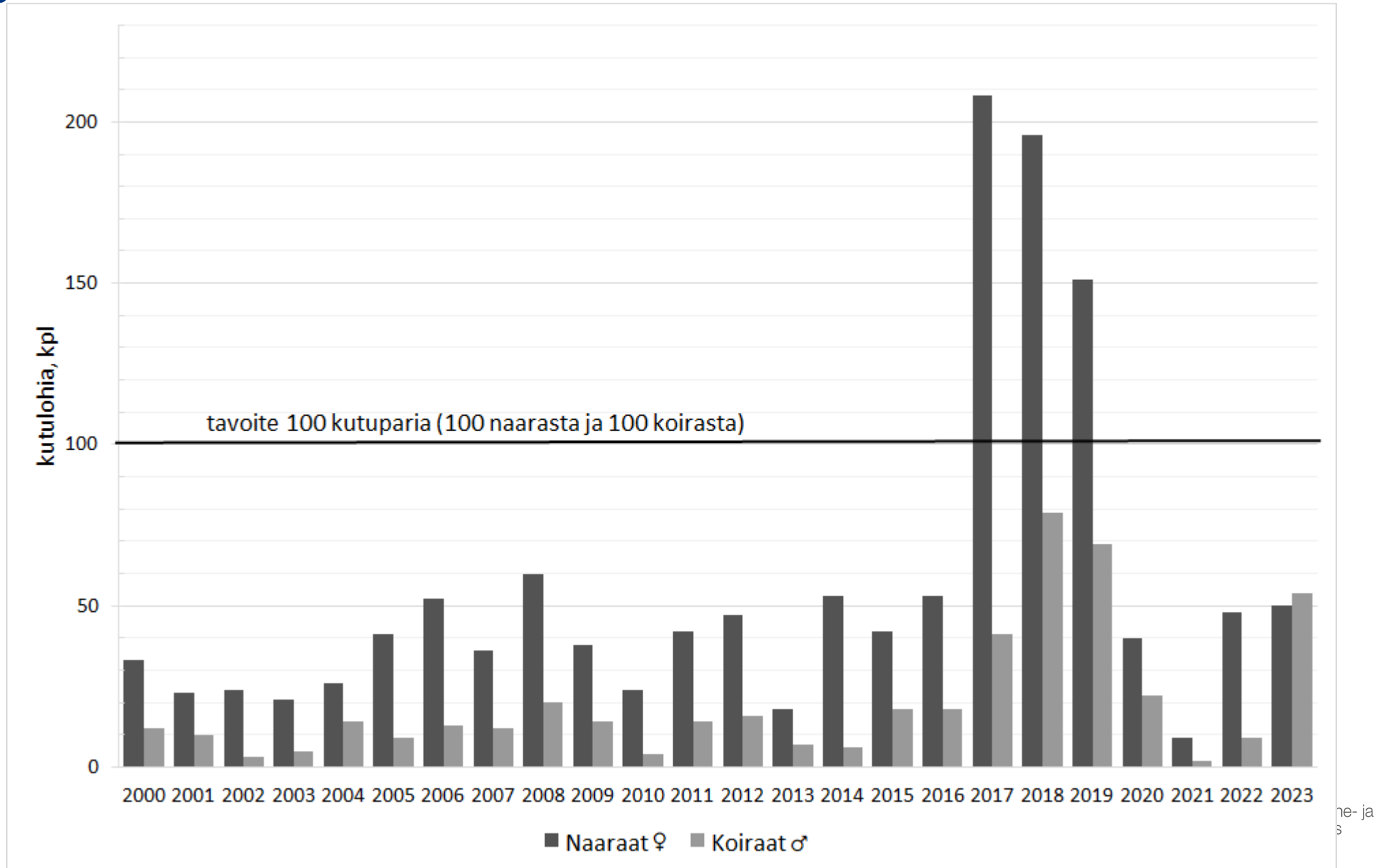

Järvilohen tulost mittarit

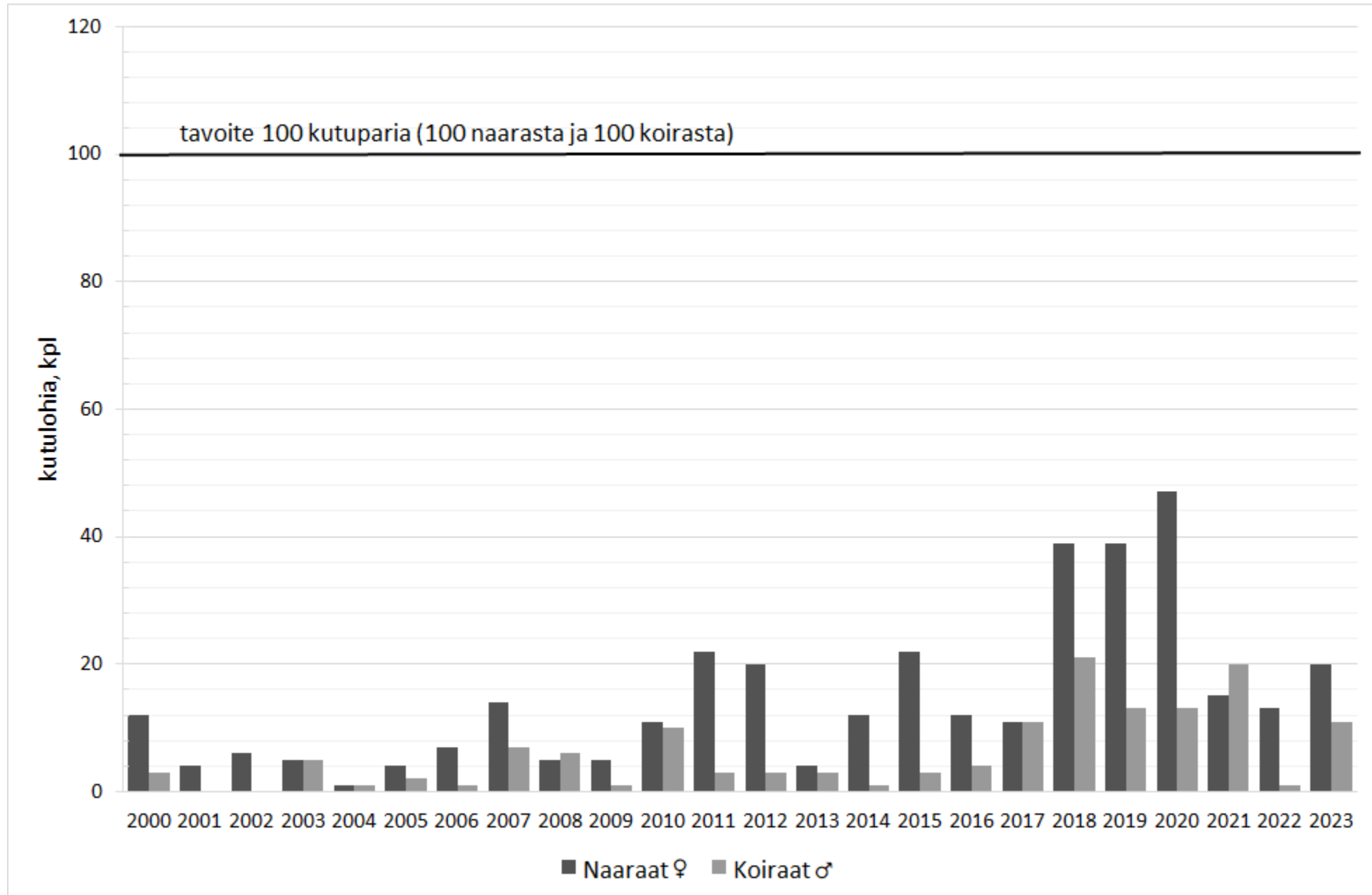
- 1) Emokalapyynnin yksilömäärät Pielisjoella ja Lieksanjoella
- 2) Kannanhoidollisten istukkaiden määrä voimalaitosten alapuolella Pielisjoella ja Lieksanjoella (LUKE / Velvoitevarat)
- 3) Käytettävissä olevat poikastuotantoalueet (ha) Pielisjoki - Ala-Koitajoki ja Lieksanjoki
 - Tavoite 50 ha per jokisysteemi
 - Lieksanjoella nykytila 10-20 ha
 - Ala-Koitajoella on haastavaa saavuttaa, eikä riittävää virtaamaa!
- 4) Keskimääräinen poikastiheys per jokisysteemi
(25 pienpoikasta/aari)

Pielisjoen emokalamäärä on kaukana tavoitteesta

Lieksanjoen emokalamäärä on kaukana tavoitteesta

Järvilohen emokalapyynti 2024

(Tavoite on saada molemmista 100 kutuparia)

- **Pielisjoki (Kuurna)**

- 10 koirasta (viljelyyn sukutuotteet)
- 17 naarasta (viljelyyn sukutuotteet)

- **Lieksanjoki (Lieksankoski)**

- 5 koirasta (ylisiirrettiin kunnostetuille koskille)
- 3 naarasta (ylisiirrettiin kunnostetuille koskille)

Vähäinen emokalamäärä on pullonkaula moneen asiaan

- Lieksanjoen luonnontuotanto on yksittäisten kalojen varassa. Voimalaitospatojen yläpuolelle siirretään korkeintaan yksittäisiä kymmeniä emokaloja. Silti sieltä löytyy luonnossa syntyneitä poikasia useilta eri koskialueilta!
- Emokalastojen uusiminen on vaikeuksissa ja poikasten tuottaminen.
- Lohen kohdennettu kalastus pitäisi lopettaa.
- Lieksanjoelle ja Kuurnaassa istutetaan sekä rasvaeväleikattuja että rasvaevällisiä lohia vuosittain valtion ja velvoitevaroin.
- **Rasvaeväleikattuja järvilohia ei palaa käytännössä Kuurnaassa tai Lieksanjoelle, kertoo kalastuksen tehokkuudesta ja kohdennetusta pyynnistä.**

Yhteenvetona

- **Saimaannieriä pelastunee, onko näköpiirissä jopa täysrauhoituksen purkaminen ?**
- Vuoksen vesistöalueen taimenen tilanne on heikko, **tulevaisuus sumuinen!**
- Järvilohen tilanne on haastava, molemmat hoitoalueet on vesivoimaan rakennettu ja luonnontuotanto perustuu ihmisen toteuttamiin toimenpiteisiin. Kalastuksen jatkumiselle ei ole perusteita.
- Vesihomeen hallinta tärkeää kaikille lajeille.

Kiitos !